

D.A. CARSON: *Hriech a pád*

Genezis 3:1 - 24

Je pre mňa veľkým privilegiom byť tu dnes s vami. Nemyslím si, že sa nám v týchto štyroch lekciách podarí obsiahnuť všetko čomu ako evanjelikáli veríme, ale aspoň sa dotkneme najdôležitejších bodov. Nalistujte si Genezis kapitolu 3 a začnem tým, že si ju celú prečítame:

1 Had bol najľstivejší zo všetkých poľných zvierat, ktoré utvoril Hospodin, Boh. Povedal žene: „Naozaj vám Boh zakázal jesť zo všetkých stromov záhrady?“ *2* Žena mu odpovedala: „Ovocie zo stromov v záhrade jesť smieme, *3* ale o ovocí stromu, ktorý je uprostred záhrady, Boh povedal: „Nejedzte z neho, nedotknite sa ho, aby ste nezomreli!“ *4* No had žene povedal: „Nie, určite nezomriete! *5* Boh totiž vie, že v deň, keď budete z neho jesť, otvoria sa vám oči a budete ako Boh, budete poznať dobro i zlo.“ *6* Žena videla, že by bolo dobré jesť zo stromu, lebo strom je na pohľad lákavý a na získanie múdrosti vábivý. Vzala z jeho ovocia, jedla, potom dala aj svojmu mužovi, ktorý bol s ňou, a jedol aj on. *7* Obom sa otvorili oči a spoznali, že sú nahí. Splietli figové listy a urobili si zástery. *8* Keď počuli hlas Hospodina, Boha, ktorý sa prechádzal po záhrade za popoludňajšieho vánku, ukryl sa človek i jeho žena pred Hospodinom, Bohom, medzi stromy záhrady. *9* Hospodin, Boh, zavola na človeka a opýtal sa ho: „Kde si?“ *10* On odpovedal: „Počul som tvoj hlas v záhrade, zľakol som sa, pretože som nahý, a tak som sa skryl.“ *11* Potom sa ho spýtal: „Kto ti povedal, že si nahý? Nejedol si azda zo stromu, z ktorého som ti zakázal jesť?“ *12* Človek odvetil: „Žena, ktorú si mi dal, aby bola so mnou, dala mi z toho stromu, tak som jedol.“ *13* Nato povedal Hospodin, Boh, žene: „Čo si to urobila?“ Ona odpovedala: „Had ma naviedol, tak som jedla.“

14 Hospodin, Boh, povedal hadovi: „Pretože si to urobil, budeš prekliaty, vyvrhnutý spomedzi všetkého dobytky a všetkých divých zvierat. Budeš sa plaziť po bruchu a hltat' prach po všetky dni svojho života. *15* Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou, medzi tvojím potomstvom a jej potomstvom; ono ti rozštiepa hlavu, ty mu však zraníš päť!“ *16* Žene povedal: „Rozmnožím tvoje trápenie v tehotenstve, v bolestiach budeš rodiť deti. Budeš túžiť po svojom mužovi, ale on bude vládnuť nad tebou.“ *17* Mužovi povedal: „Pretože si poslušol hlas svojej ženy a jedol si zo stromu, z ktorého som ti zakázal jesť, nech je pre teba prekliata pôda. S námahou sa z nej budeš živiť po všetky dni svojho života. *18* Trnie a bodľacie ti bude rodiť a ty budeš jesť poľné byliny. *19* V pote tváre budeš jesť chlieb, kým sa nevrátiš do zeme, lebo z nej si bol vzatý, veď prach si a do prachu sa vrátiš.“ *20* Človek dal svojej žene meno Eva, pretože ona bola matkou všetkých živých. *21* Hospodin, Boh, urobil mužovi a jeho žene kožené šaty a zaodel ich. *22* Potom Hospodin, Boh, povedal: „Hľa, človek sa stal ako jeden z nás: Pozná dobro i zlo. Len aby teraz nesiahol rukou na strom života, nejedol z neho a nežil naveky!“ *23* Hospodin, Boh, ho vyhnal zo záhrady Eden, aby obrábal pôdu, z ktorej bol vzatý. *24* Odohnal človeka a na východ od záhrady Eden postavil cherubov a blýskavý plamenný meč, aby strážili cestu k stromu života.

Počuli sme Slovo Božie.

Sme tu zmiešané spoločenstvo z rôznych denominácií, z dvoch rôznych krajín, rôznych jazykov, ale začul som tiché zamrmlanie, v momente keď som povedal „Počuli sme Slovo Božie.“ Poukazuje to na to, že sú medzi nami nejakí anglicky hovoriaci anglikáni, ktorí sú naučení, že keď sa prečíta z Písma a povie „Počuli sme Slovo Božie,“ tak odpovedia „Bohu vd'aka!“ Nie je to úžasná odpoveď? Mohli by sme prevziať tento dobrý anglikánsky zvyk?

Aj keď nie som anglikán, dohodnime sa, že vždy, keď prečítam pasáž z Písma, poviem: "Počuli sme Slovo Božie," a vy odpoviete "Bohu vd'aka!"

Myslím si, že neexistuje v Biblii kapitola, ktorá by bola v západnom svete viac zosmiešňovaná ako táto. Hovoriaci had, kreslené príbehy o jablku visiacom zo stromu, nahý muž a nahá žena, ktorým vlasy a listy prekrývajú nevyhnutné časti tela s množstvom dôvtipných poznámok. V niektorých kruhoch sa tento teologický príbeh považuje za jeden z tých príbehov, ktoré hovoria o tom ako veci vznikli, ako had prišiel o nohy a podobne. Ale ak by sme to mali považovať za serióznú teologickú úvahu, ktorá má formovať našu vieru, tak v tomto bode to môže pôsobiť trápne aj pre niektorých z nás. Môžeme hovoriť o Páde všeobecne, len nezachádzajme príliš do detailov! Avšak som presvedčený, že pokiaľ túto kapitolu správne neintegrujeme do nášho myšlienkového a teologického systému, vždy skončíme v tom, že pri zvestovaní evanjelia urobíme kompromis. Dôvodom je, že ak sa nezhodneme na tom, čo je náš problém, nezhodneme sa ani na tom aké je jeho riešenie.

Niet pochýb o tom, že na určitej úrovni novozákonní pisatelia považujú túto kapitolu za historickú udalosť, no zároveň je dôležité, aby sme ju nečítali nesprávnym spôsobom. Uvediem jednu ilustráciu. Spomínate si na príbeh v 2. knihe Samuelovej 11, kde je opísaný Dávidov hrozný hriech? Máme tu mocného kráľa Dávida a na druhej strane slabého a z ľudského pohľadu bezvýznamného muža Chetitu Uriáša. Potom tu máme Dávidovu túžbu po Batšebe. Bohatého, mocného muža a bezvýznamného pešiaka, objekt túžby a následne hriech, hrozný hriech. Po tom ako Dávid pomocou veliteľa armády naplánoval Uriášovu smrť, bol konfrontovaný prorokom Nátanom. Ale keďže Dávid bol autokrat, Nátan ho konfrontuje príbehom, podobenstvom, ktoré hovorí asi niečo v tomto zmysle: „Veličenstvo, dopyčul som sa, že v krajine žije bohatý hospodár, ktorý má mnoho dobytky a v jeho susedstve žije chudobný farmár, ktorý má len jednu ovečku. Vlastne mal, keďže k jeho bohatému susedovi prišli hostia a namiesto toho, aby im preukázal pohostinnosť tak ako je na Blízkom východe zvykom a zarezal pre nich jednu so svojich vlastných oviec, zobral a zabil susedovu ovečku.“ Takže na jednej strane tu znova vidíme postavu mocného muža a na druhej strane bezvýznamného muža a objekt túžby, ktorým je ovečka. Veľavravný príbeh! A napriek tomu Dávid nevidí iróniu svojich vlastných slov, kým na neho Nátan neukáže prstom a povie „Kráľu, ty si ten muž!“

Takže inak povedané, príbeh ktorý rozpráva Nátan, odzrkadľuje realitu, no nie úplne, čo je podstatou analógie, ktorá odzrkadľuje realitu dostatočne na to, aby ste pochopili podstatu komunikovanej myšlienky. V oboch prípadoch máme mocného, bohatého muža a chudobného, bezvýznamného muža, potom objekt túžby, ktorým je v prvom prípade žena a v druhom prípade ovečka. V prvom prípade je zabitý bezvýznamný muž a v druhom prípade je to ovečka. Takže v určitom bode sa musíme spýtať samých seba, do akej úrovne je príbeh myslený symbolicky? Je to férová otázka. Bol by som rád, keby som mal dostatok času na to, aby som tento druh otázky mohol vysvetliť systematicky, ale žiaľ nemám dost času. Niečo sa nám ale objasní počas toho ako budeme pokračovať v texte.

Je vhodné rozdeliť túto kapitolu na štyri časti.

Prvá časť: klamlivá odpudivosť, ktorú charakterizuje prvé pokušenie, od 1. po 6. verš. Na začiatku je nám predstavený had. Nevieme s určitosťou povedať ako prebiehal spôsob komunikácie v Edene. Taktiež nepoznáme detaily o tom, či je had stelesnením Satana, alebo je jeho symbolom. Toto nie je pre nás najdôležitejší detail, aj keď neskôr v Zjavení v 12. kapitole sa Diabol označuje ako starý had. Dôležitejšie je, aby sme sa sústredili na to, čo text hovorí o hadovi.

Po prvé: had bol najľstivejší zo všetkých zvierat, ktoré stvoril Pán. Takže táto diabolská postava hada je charakterizovaná ako Božie stvorenie, čo nám hneď v úvode vylučuje akýkoľvek druh absolútneho dualizmu, kde dobrá sila stojí proti zlej sile, dobrý boh proti zlému bohu, Boh proti diablu. Hoci je had plný rebélie, aj tak je len stvorením, Božím stvorením. Takže patrí do kategórie toho, čo už bolo opísané v prvej a druhej kapitole, konkrétne, že všetko čo Boh stvoril, je dobré. Boh nad všetkým čo stvoril vyhlásil, že je to dobré, no teraz tu vidíme stvorenie, ktoré je vo vzbure voči Bohu.

Po druhé: čítame, že had bol ľstivejší ako ktorékoľvek stvorenie. V angličtine toto slovo nesie negatívnu konotáciu - pokútny, prefikáný, rafinovaný, ale v hebrejčine je toto slovo neutrálne, pokiaľ nie je vsadené do kontextu, ktorý určí jeho zafarbenie. Napríklad v Prísloví 14:18 „*rozvážnych korunuje poznanie,*“ je použité to isté slovo, len tentokrát je použité v pozitívnom význame, pričom prekladatelia ho prekladajú ako rozvážny, alebo opatrný. Text sa nám nesnaží povedať to ako sú ľstiví ľudia korunovaní múdrosťou, pretože to nie je to, čo nám Príslovie chcelo povedať. Pravdou je, že to slovo je neutrálne a len kontext určuje jeho význam. Domnievam sa, že autor tu chcel vyjadriť to, že stvorenie bolo nadmieru obdarené Bohom, no toto výnimočne obdarované stvorenie sa obrátilo smerom ku zlu. Smerom k tomu, čo bolo skazené a ľstivé.

A tak Satan, ten had, začína otázkou, ktorá neprotirečí Božiemu slovu, ale obsahuje dostatočnú dávku skepticizmu, ktorý vedie k pochybnosti a vyvoláva pocit nedôverčivosti „*Či naozaj riekol Boh? Či naozaj riekol Boh: Nebudete jesť z niktoreho stromu rajského?*“ Takýto typ otázky dokáže človeka znepokojiť a zároveň mu zalichotí, pretože navádza ľudí, ktorí boli stvorení na Boží obraz do pozície, z ktorej majú súdiť Boha. „Nemôžem uveriť, že by Boh niečo také povedal, ty áno?!“ Je úplne iné, keď pochybujeme o našich politikoch, alebo našich mediálnych hviezdach. „Nechce sa mi veriť, že toto náš premiér povedal!“ Ale je celkom iné spochybňovať Boha, kladením otázky, ktorá ho vykresľuje ako nejakého kozmického kaziča zábavy, ktorý pokazí dobrú náladu. Ako kozmickú bytosť ktorá nám chce odoprieť všetku zábavu. „*Povedal Boh, že nemôžeš jesť z nijakého stromu v záhrade?*“ Samozrejme 2 kapitola 17. verš hovorí o Bohu ako zakazuje jesť z JEDNÉHO stromu. Satan zveličil zákaz, aby Boha vykreslil ako niekoho, koho hlavným poslaním je hovoriť „Nie! Nie, nerob to!“ Ako nejaký paranoidný rodič, ktorého jediným spôsobom ako môže zabezpečiť dobrú budúcnosť svojich detí je hovoriť na všetko „Nie. Nie, nemôžeš urobiť to, alebo ono.“ Boh, kozmický kazič radosti.

Keď žena odpovedá, začína rozumne - nápravou hadovho zveličenia. „*Ovocie zo stromov v záhrade jest' smieme,*“ 2. verš, „*ale o ovocí stromu, ktorý je uprostred záhrady, Boh povedal, aby sme z neho nejedli.*“ Akoby ju táto situácia provokovala k vyneseniu súdu nad Bohom, je toho na ňu príliš veľa a pridá svoje vlastné, jemné zveličenie. „Áno, Boh naozaj povedal, že nesmieme jest' z toho stromu a nemáme sa ho ani dotknúť, lebo inak zomrieme.“ Ale Boh tam ten kúsok nepridal. Je to ako keby mala potrebu prikloniť sa na Satanovu stranu aspoň do určitej miery. Skutočné nebezpečenstvo tu môžeme vidieť, keď si uvedomíme, čo zlé sa tu v skutočnosti deje a čo mala odpovedať.

To čo mala povedať je „Čo si stratil rozum? Ved' toto je Eden! Všetko naokolo je dobré, správne a čisté. Mám manžela, ktorý si o mne myslí, že som úžasná a ja si myslím to isté ňom. Prechádzame sa s Bohom po záhrade za popoludňajšieho vánku, On nás utvoril, ustanovil nás za správcov jeho záhrady. On vie všetko najlepšie! Vie, že ja som nestvorila túto záhradu, my sme ju od neho dostali, my jediní sme nositeľmi Jeho obrazu. My by sme mali súdiť Boha? Dal by nám Boh nejaký zákaz, ktorý by nebol pre naše dobro? My by sme mali súdiť svojho Boha?!“ To je to, čo mala povedať.

Ale namiesto toho sa podujala urobiť prvý krok k vystúpeniu spod Božej ochrany smerom k modloslužbe. A tým povzbudila Satana, aby pokračoval a úplne prekrútil Božie slová. Prvé prekrútenie Božích slov v Písme je protirečením Božieho prehlásenia súdu: „*Iste nezomriete!*“ Nie je to vždy takto, ale často to tak je, že prvé odklonenie od ortodoxie začína pochybením v doktríne Božieho súdu. Bezpochyby, keď odstránite hrozbu absolútneho trestu, tak máte menšiu obavu vybočiť v mnohých iných oblastiach. „*Iste nezomriete!*“ V podstate Satan hovorí, že Boh vie, že v deň, keď budete z neho jest', otvorí sa vám oči a budete ako Boh. Budete poznať dobro a zlo. Tu sa nachádza najväčšia Satanova leš', jeho najväčší zvod. Jadro jeho zákerného klamstva spočíva v tom, že časť toho, čo sľubuje je pravda a zároveň úplné klamstvo. Je to ako množstvo jeho lží, ktoré sú z časti pravdivé, no zároveň hlboko prevrátené.

Pravdou je, že keď sme podľahli tomuto pokušeniu, prišli sme k rozšírenému poznaniu dobra a zla. A my vieme, že je to tak, lebo samotný Boh o tom hovorí na konci kapitoly vo verši 22: „*Potom Hospodin, Boh, povedal: 'Hľa, človek sa stal ako jeden z nás: Pozná dobro i zlo. Len aby teraz nesiahol rukou na strom života, nejedol z neho a nežil naveky!*““ Potrebujeme pochopiť, že ľudia pred Pádom boli v jednom ohľade naivní, neskutočne naivní. Nepoznali zlo. Keď sme pokúšaní, aby sme hrešili, sme pokúšaní s ohľadom na spomienky našich predchádzajúcich hriechov. Ale oni takéto spomienky nemali. V určitom zmysle sa ich morálne povedomie otvorilo novej dimenzii, ale zistíme, že to bolo úplne iné ako Božie vedomie dobra a zla. Boh vie o dobre a zle presne tak, ako vie o všetkom ostatnom. Je vševedúci. Nevie len o tom čo bolo, čo je a čo bude, ale aj čo by sa mohlo udiať pri každom možnom scenári. To je to, čo stredovekí filozofi nazývali „stredné poznanie“. Boh pozná všetky veci, ale nepozná zlo tak, že by sa stal zlým, nepozná zlo z vlastnej skúsenosti, avšak Adam a Eva zažili zlo takým spôsobom, že sa so zlom bytostne stotožnili.

Je tu potrebné ešte niečo dodať. So špecifickým výrazom „poznať dobro a zlo“ sa v Starej zmluve stretávame v mnohých pasážach. Jeden francúzsky filozof tvrdil, že v tomto výraze ide o viac ako len o jednoduché povedomie o morálnych kategóriách. Ide o určovanie dobra a zla, volenie si dobra, alebo zla. Nepresahuje to len do sféry vedomia, ale aj vôle. O čom hovorí predošlý text? Boh najprv niečo stvoril a potom to vyhlásil za dobré. Stvoril všetky veci a potom ich vyhlásil za dobré, je to Božie výhradné právo. On je Boh! Ale keď tieto ľudské bytosti protirečia Bohu a sami sa rozhodujú čo bude dobré a čo zlé, privlastnili si Božie privilégium. Je to súčasť zrodu modloslužby. Vzdialenie sa spod Božej ochrany. A vyvrcholením tejto obrovskej lži je „byť ako Boh,“ prevziať niektoré z jeho privilégií. A to je toxické.

Nemáme rozmýšľať o hriechu ako o porušení pár pravidiel. Na počiatku je Boh a tí, ktorí nesú jeho podobu, poznajú a milujú Ho. Keď sa ráno prebudia, ich prvé myšlienky patria Jemu. Majú medzi sebou dobrý vzťah, lebo majú dobrý vzťah k nemu. On je centrom ich túžob a obdivu. Milujú ho celým svojim srdcom, dušou, mysl'ou a silou. On je centrom ich vesmíru. Ale ak sa dám do pozície, kde ja rozhodujem o tom, čo je dobré a zlé, ak sa dostanem do polohy, kde sám seba prehlásim za autonómneho, tak sa JA stanem centrom vesmíru. A napokon Boh - ak on, ona alebo ono existuje - by mal radšej slúžiť mne, lebo inak si nájdem iného boha, ďakujem. To je podstata modloslužby. A teraz, keď som centrom vesmíru JA: ty, ty hlúpy človek si o sebe myslíš, že ty si centrom vesmíru?! To znamená že skôr, či neskôr sa dostaneme do konfliktu navzájom. Tam začína chamtivosť, zmyselnosť, žiadostivosť, krádeže, rasizmus, vojny, krutosti, túžba po moci. A to všetko preto, že JA chcem byť Bohom.

Preto nikdy nebudeme vedieť do hĺbky uvažovať o hriechu, ak ho budeme brať len ako porušenie pravidiel. Áno, hriech v sebe zahŕňa aj porušenie pravidiel, ale hlavne odporuje láskavému Bohu, ktorý sa nám chce dať spoznať. Skúste sa pri čítaní Starej zmluvy opýtať jednu otázku. Čo v Starom zákone na seba opakovane privoláva Boží hnev? Je to modloslužba! „*Nebudeš mať iných bohov okrem mňa, Pán tvoj Boh je žiarlivý Boh!*“

Niekedy sa snažíme ukázať relevantnosť kresťanstva iným kultúram tým, že im ukážeme morálny základ kresťanstva a vysvetľujeme, že je to dobré pre spoločnosť. Je to dobrý argument, ale zároveň je to druhotriedny argument, ktorý je len odvodený od prvého. Pretože prvý hriech človeka sa neudial na horizontálnej úrovni. Základ prvého hriechu spočíva v tom, že zbavuje Boha jeho božskosti! Preto Dávid po svojom hroznom hriechu oslovuje Boha a hovorí: „*Jedine proti tebe Bože som zhrešil a vykonal toto zlo pred tvojimi očami.*“ V určitom zmysle sa nám môže zdať, že sa Dávid hlboko mýli, veď ťažko nájde niekoho proti komu by nezhrešil! Zhrešil proti Batšebe, stal sa pre nás pohoršením, zhrešil proti dieťaťu, ktoré bolo počaté v Batšebinom lone, zhrešil proti armádnym vodcom, zhrešil proti zákonu, zhrešil proti svojmu ľudu, na ktorý za to padne súd. V skutku neexistuje takmer nikto, proti komu by nezhrešil. A má tú drzosť povedať, „*len proti Tebe som zhrešil a spravil som čo je zlé v tvojich očiach.*“ Ale v najhlbšej podstate je to vyjadrené veľmi presne. Hriech berie na seba podobu nenávisti, ohavnosti

a nekonečnej nečistoty ako prejav vzbury voči Bohu, ako prejav modloslužby a ako prejav dehonestácie Boha.

Pred rokom a pol som kázal na misijnej konferencii v Montreale, v meste kde som vyrastal. Som Kanad'an. Na tejto dvojjazyčnej konferencii tí, ktorí vystupovali počas hlavného programu, museli byť bilingválni. Jedna kázeň bola v angličtine a jedna vo francúzštine. A všetko to bolo simultánne prekladané. Takže ľudia sedeli na svojich stoličkách a slúchadlá si zapli na ten jazyk, ktorý chceli. Keď takéto niečo robíte, mali by ste rozprávať pomaly, nepoužívať slovné hračky ani poéziu, pretože vás simultánne prekladajú. Neprekladá sa po vetách, ale nepretržite. V jednom momente, keď som hovoril anglicky o „odbožštení“ Boha (o tom, že Bohu upierame jeho božstvo), zrazu som si pomyslel ako to ten chudák Funny Flay vzadu preloží. Po kázni som sa ho opýtal: „Ako si to preložil?“ A on povedal: „Ako zvrhnutie Boha z trónu.“ Jeden z mojich doktorandských študentov povedal, že je ešte lepší výraz a to „povecnenie“ Boha - keď urobíme z Boha len vec. Ostane len akýmsi stĺpom. A to je odbožštenie Boha, zbavenie Boha jeho božskosti. Je to jadro všetkej modloslužby.

Teraz by sme sa mali trochu viac zamyslieť nad podstatou rajského stromu a jeho ovocia. Nebolo to jablko! Nie že by hrušky boli v poriadku a Boh mal niečo proti jablkám. A nie je to sex, hoci počas histórie cirkvi sa často používal tento výklad. Veď v tomto bode boli už Adam a Eva znázorňovaní ako manželia, boli jedno telo. A aj po Páde nám list Židom 13:4 hovorí „*Manželstvo nech majú všetci v úcte a manželské lôžko nech je nepoškvrnené.*“ Vo svojej podstate sex nie je zlý. Ako všetky dobré Božie dary môžeme ho pošpiniť a prekrútiť, ale sám o sebe nie je zlý. Prezentať sex ako pokušenie je nepochopením textu. Akákoľvek bola realita toho stromu, táto skúsenosť ich priviedla k tomu, že ich poznanie dobra a zla sa zvnútornilo tým, že sa stali zlými. Verš 6: „*Žena videla, že by bolo dobré jesť zo stromu, lebo strom je na pohľad lákavý a na získanie múdrosti vábivý.*“ Vidíte, že ona tu robí svoje vlastné uzávery o tom, čo je dobré. Podľa toho ako to ona videla, zdalo sa jej to v mnohých ohľadoch dobré. Dobré na jedenie, prítiažlivé na pohľad, vhodné na poznanie múdrosti. Napokon aj to, čo je zakázané, môže byť prítiažlivé a žiadúce. Zobrala z ovocia a jedla. Tento vzorec hriechu je možné vidieť v každom hriechu. Keď počúvame stvorenie namiesto Stvoriteľa, keď sa riadime svojimi dojmami namiesto jasných inštrukcií, keď sami určíme čo je dobré a zlé namiesto toho, aby sme dôverovali slovu svojho Stvoriteľa a týmto spôsobom zbavujeme Boha jeho božskosti. Čítame, že to zobrala a jedla. Jeden komentátor sa k tomu vyjadril nasledovne „Na to, aby sa slovesá zobrat' a jesť zmenili na slovesá spasenia, bude musieť prísť Mesiáš, byť ukrižovaný a vstať z mŕtvych.“ A tu máme odporné klamstvo prvého pokušenia.

Následne vidíme dôsledky, ktoré prinieslo toto prvé pokušenie. Pozorujeme tu radikálny obrat. Namiesto Boha a ľudí, ktorí nesú jeho obraz a dohliadajú nad Božím poriadkom sa na scéne objaví Satan, aby zvedol ľudí stvorených na Boží obraz, ktorí, ako vidíme, sa teraz Bohu vzpierajú. A to je radikálny obrat!

Čo sa týka smrti, tak Augustín vo 4. storočí vo svojom diele *O Božom meste*, v 13. kapitole poznamenal: „Akou smrťou Boh hrozí ľuďom? Telesnou, duchovnou, alebo tou konečnou druhou smrťou? Odpoveď znie, všetkými! Nie len tou prvou časťou prvej smrti, kde duša stráca Boha, ani nie len druhou časťou smrti, kde duša opustí telo, ale aj tou druhou smrťou, ktorá je posledná a večná.“

Všimnite si, následky sú príšerné! „*Obom sa otvorili oči,*“ čítame vo verši 7, „a spoznali, že sú nahí.“ Je to odvolávka na verš 25 z 2. kapitoly, kde sa dozvedáme, že muž a žena boli nahí a nehanbili sa. To nehovorí len o úrovni pokrytia ich tela odevom, aj keď aj o tom, ale ešte aj o niečom viac. O tom, že si mohli dovoliť byť pred sebou úplne nahí, pretože nemali pred sebou čo skrývať. Boli nahí a nehanbili sa. Vy muži, ako by sa vám páčilo, keby vaša mama, manželka, sestra, alebo dcéra vedela úplne o všetkom, čo si myslíte? Vy ženy, ako by sa vám páčilo, keby váš otec, manžel, brat, alebo syn vedel úplne o všetkom, o čom premýšľate? O každej vašej túžbe, o každej vašej prechováanej horkosti, o každom vzdore, o každej žiadostivosti. Máme veľa čo skrývať! Ale na počiatku boli nahí a nehanbili sa. A teraz s príchodom prvého objektívneho pocitu viny prichádza prvé uvedomenie si hanby a subjektívnej viny. Inštinkt im hovorí zakryť sa. Nie je to zlý inštinkt, aj keď je to trochu smiešne. Figové listy?! Ale nie je to zlý inštinkt, samotný Boh im to na konci kapitoly nariaduje a on im zabezpečí trvácnejšie oblečenie. Stali sa zlými vo svojom vnútri.

Moja manželka pred 4 rokmi prekonala veľmi vážny typ rakoviny. Zažila veľmi ťažký rok, no vďaka Bohu ho prežila a stále je nažive. V určitom zmysle vie moja manželka o rakovine viac ako jej onkológ. To však neznamená, že vie viac o chemických a biologických procesoch rakoviny, správnych liečebných postupoch, o ožarovaní, kedy je nutná operácia, aké sú najlepšie lieky na nevoľnosť, aké sú rôzne druhy chemoterapie. Neznamená to, že vie toto všetko, ale verte mi, určitý typ rakoviny pozná lepšie ako jej lekár, pretože ho pozná z vlastnej zažitej skúsenosti.

Takže Satan prišiel a pýta sa „chceli by stať mať také poznanie ako Boh?“ A oni odpovedali „Áno, chceli by sme!“ Ale namiesto toho, aby získali poznanie aké má onkológ, zakúsili rakovinu! O hriechu sa dozvedáme tak, že ho zakúsime vo svojom vnútri a staneme sa hriešnymi. Tým, že zbavíme Boha jeho božskosti, prežijeme pocit hanby a v tom momente už máme čo skrývať.

Niektorí ľudia si myslia, že návrat k nevinnosti je možný tým, že sa staneme úplne úprimnými. Ale figové listy nám hovoria, že návrat k nevinnosti už nie je možný. Počas histórie existovali rôzne nudistické komunity. Niektoré z nich boli len zámienkou pre sexuálne orgie, ale nie všetky. Niektoré boli založené na filozofickej teórii, ktorá hovorí, že ak dokážeš byť úplne otvorený v jednej oblasti, tak postupne sa dokážeš otvoriť v každej oblasti, až sa dopracuješ k nevinnosti. Samozrejme, že to nefunguje, pretože hriech je oveľa ľstivejší a hlbší. V cirkvi dokonca existujú kresťania, ktorí praktizujú určitý druh duchovného nudizmu. Zakaždým keď sa stretnú v malej skupine, chcú všetko vyložiť na stôl, hovoriť o všetkých hriechoch, vyznávať ich znova a znova, skúmať ich a myslia si, že

ich to dovedie na vrchol duchovnosti a navráti im to nevinnosť. Isteže Biblia nám hovorí, kedy máme určité hriechy verejne vyznať, ale list Efezanom nám pripomína, že o niektorých veciach by kresťania nemali ani hovoriť. V žiadnom ohľade však návrat k nevinnosti nie je možný. Nie je to už možné. Cesta vedie len dopredu - ku krížu.

Takže zistia, že sa im otvorili oči. Že sú nahí. Svoju hanbu zakryjú figovými listami a ich vzťah s Bohom sa naruší, verše 8 – 10. Už nevyhľadávajú Boha za poobedňajšieho vánku, teraz sa pred ním skrývajú. Naopak je to Boh, ktorý hľadá ich a to je prvý znak Božej milosti. Jeho hlas preniká až do ich skrýše. Jeho slová k nim znejú, aj keď už jeho prítomnosť a sláva je príliš veľá na to, aby ju mohli znieť. A čo robí Adam? Ten, ktorý očividne spadol do toho istého hriechu zrejme pomocou tých istých argumentov ako jeho žena. Je rýchly do obviňovania svojej ženy a nie je to posledný krát keď muž obviňuje svoju vlastnú ženu. „Žena, ktorú si mi dal...“ Ona nie je o nič lepšia a uchýli sa k obviňovaniu samotného diabla. Jedna zo smutných stránok viny je, že sa snažíme zbaviť zodpovednosti za ňu.

Keď sa moja dcéra učila šoférovať, nebola zlou šoférkou. Mala síce trochu ťažkú nohu, ale nebola zlou vodičkou. Prvý deň keď nasnežilo si požičala moje auto a ja jej vravím „Tiffany, zlatko, nie si zvyknutá šoférovať na snehu. Buď opatrná, udržuj si trochu väčší odstup, choď trochu pomalšie, potrebuješ nabrat' skúsenosti.“ „Jasné, žiadny problém!“ O malú chvíľu neskôr zazvonil telefón. „Oci, mala som menšiu nehodu.“ „Si v poriadku?“ „Áno, všetko je OK.“ „Nie si zranená?“ „Nie, bol to len taký malý ťuk na parkovisku.“ „A čo sa stalo?“ Potom nasledovala dlhá pauza. „Moja priateľka povedala, že keby sme mali ABS nenarazila by som do toho auta.“ „Tiffany, a máme na tej našej starej šunke ABS?“ „Nie, oci.“ „Vedela si, že nemáme ABS?“ „Áno oci, vedela.“ „A keby sme mali ABS tak by si išla ešte rýchlejšie, mysliať si, že ťa to ochráni?“ Premýšľam, od koho sa mohla naučiť tak dobre vyhovárať. Koho dcéra to vlastne je? Dokonca aj pri malých veciach je nám zaťažko prevziať zodpovednosť, všakže? Vyhovárať sa na druhého, vravieť „to diabol ma nahovoril.“

Potom tu máme narušené medzil'udské vzťahy - verše 11 až 13. Toto sú len počiatkové dôsledky hriechu, pričom neskôr čítame ako začnú naberať na intenzite. S pokušením prišlo vyhlásenie jasného prekliatia - verše 14 až 19. Nemáme teraz čas, aby sme sa na to detailnejšie pozreli, avšak chcel by som upriamiť vašu pozornosť na tri prekliatia: prvé voči hadovi, druhé voči žene a tretie voči mužovi.

Prvé prekliatie proti hadovi: „Pretože si to urobil, budeš prekliaty, vyvrhnutý spomedzi všetkého dobytká“, slovo *spomedzi* naznačuje osobitnú adresnosť, ktorá prináleží hadovi, hoci neskôr sa dozvedáme, že prekliatie postihne celé stvorenie. „Budeš sa plaziť po bruchu a hltat' prach po všetky dni svojho života. Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou, medzi tvojím potomstvom a jej potomstvom; ono ti rozšliape hlavu, ty mu však zraníš päť!“ Je možné čítať tento text tak akoby dosvedčoval, že had bol predtým nejaký druh jaštera, ktorý mal nohy a ktoré mu po prekliatí odpadli a stalo sa z neho to, čomu dnes

hovoríme *had*. Môžeme tento text čítať týmto spôsobom, ale nie je to nevyhnutné. Dovoľte, aby som vám pripomenul jednu paralelu.

Ak by ste čítali knihu Genezis po prvý krát a dostali by ste sa k obriezke, mohli by ste si myslieť, že obriezka bola vymyslená len pre Abraháma a pred tým neexistovala. Ale faktom je, že v antickom svete Blízkeho východu bola bežná. Nebola vymyslená len pre Abraháma. Ale keď dal Boh zmluvu obriezky Abrahámovi a potom ju neskôr obnovil na Sinaji, obriezka sa stala súčasťou špeciálneho zmluvného ustanovenia, ktoré na Blízkom východe nepoznali. Toto nám pomôže lepšie porozumieť hadovmu plazeniu sa v prachu ako súčasti prekliatia, keďže tak či tak je to zviera, ktoré žije nízko pri zemi. Začne nám to dávať zmysel až v kontexte nového neba a zeme, o ktorom hovorí Izaiáš 65:25 *„Vlk a baránok sa budú spolu pásť, lev ako vól bude žrať slamu, ale pokrmom hada bude naďalej prach.“* Čítame, že hadove prekliatie siaha až do večnosti. Ako máme teda chápať verš 15, ktorý je niekedy označovaný ako „protoevangelion“ – prvé oznámenie evanjelia? *„Nepriateľstvo ustanovujem medzi tebou a ženou, medzi tvojím potomstvom a jej potomstvom; ono ti rozšliape hlavu, ty mu však zraníš päťu!“* Znamená to jednoducho, že ľudia nebudú mať radi hady a hady nebudú mať radi ľudí? A preto niektorí z nás majú za domácich miláčikov malých psíkov, alebo mačky? Nie je veľa ľudí, ktorí chovajú v obývačke pytóna, ale napriek tomu existujú herpetológovia, ktorí majú radi hady a chovajú ich. Osobne ich veľmi nechápem, lebo som strávil veľa času na juhozápade USA, kde počas prechádzky neustále počujete štrkanie hadov. Alebo na juhovýchode, kde sa môžete stretnúť s močiarnymi hadmi. V tom momente nemáte pocit, že sú to vaši najlepší priatelia.

Je tento text naozaj len o tom, že ľudia nebudú mať radi hady a hady ľudí? Nie, význam tohto textu je oveľa hlbší. Nachádzame tu zmysel, ktorý sa dotýka synovstva, príbuzenstva. Synovstvo je geneticky predurčené. Ak existuje nejaký právny problém pri ktorom potrebujeme určiť otcovstvo, tak robíme testy DNA. Takže v prvom rade je vzťah otca a syna geneticky podmienený. Ale v predindustriálnom svete poľnohospodárstva a remeselníctva mali vzťahy otca a syna, alebo matky a dcéry značne odlišnú dynamiku. V našom súčasnom svete, čo sa týka zamestnania, je len veľmi málo synov, ktorý sa rozhodnú ísť v šľapajach svojich otcov. Odpovedzte si, koľkí z vás robíte to zamestnanie, ktoré robil váš otec? Možno 3 až 5 % z vás to môže povedať, kým pred priemyselnou revolúciou 95 až 98 % synov a dcér malo to isté zamestnanie ako ich rodičia. Ak si sa volal Stradivari, tak si vyrábal husle. Ak bol tvoj otec pekár, tak aj ty si sa stal pekárom. Ak bol tvoj otec farmár, stal si sa farmárom. Prevzal si rodinné hodnoty, povolanie, vzdelanie, remeslo. Tvoja identita bola úzko previazaná s tvojím otcom. Z tohto pochádza množstvo semitských ustálených slovných spojení ako napríklad: syn Beliála – naničhodný syn. Pán Ježiš tak isto používa tieto idiómy, keď napríklad hovorí: *„Blahoslavení, ktorí pôsobia pokoj, lebo oni sa budú volať synmi Božími.“* Zmyslom tohto prehlásenia je, že Boh je najvyšším tvorcom pokoja a preto ak šírimo pokoj, robíme to, čo Boh a tým ukazujeme, že sme jeho synmi. Nemyslí sa tým, že sme nimi v každom jednom ohľade, ale v tomto

prípade áno. Podobné je to s diablom. Ježiš sa v 8. kapitole Evanjelia podľa Jána pýta: „Koho synovia ste?“ „My sme synovia Abraháma.“ „Nie, nie ste,“ hovorí. „Abrahám s radosťou očakával môj príchod, ale vy sa ma snažíte zabiť.“ Oni hovoria: „my sme Boží synovia“ a On im hovorí: „Nie, nie ste, chcete ma zabiť a hovoríte o mne lži a to dokazuje, že ste synmi samotného diabla, pretože on bol klamárom a vrahom od počiatku.“ Ježiš nepopiera ich genetický pôvod. Nepopiera to, že sú Židia. Nenamieta, že v nejakom zmysle sú Abrahámove deti. Ale snaží sa vysvetliť to, čo je podstatné: že skutočné deti Abrahámove sú tie, ktoré konajú ako Abrahám. Pavol tak isto zdôrazňuje, že skutočné deti Abraháma sú tie, ktoré majú Abrahámovu vieru. Takže aj tu, kto sú skutočné deti hada a kto sú skutočné deti ženy? Je tu predstavené rozdelenie samotného ľudstva, ktoré vedie k rozdeleniu na dve mestá, na dve ľudské pokolenia, na dve rasy. Napríklad v knihe Zjavenia vidíme dve mestá: Jeruzalem a Babylon. A preto ak v jednom zmysle patríme všetci do pokolenia diabla, potom si položíme otázku ako sa z nás stanú potomkovia ženy? Semeno ženy, očakávaný potomok, ktorý rozdrví hadovi hlavu, pričom mu had poraní päťu. Viete, že Nová zmluva sa snaží poukázať nielen na to, že je to Ježiš, ale aj na to, že sú to kresťania? V Rimanom 16:20 je zreteľne povedané: „Boh pokoja čoskoro rozdrví satana pod vašimi nohami.“

Následne tu čítame o prekliatí ženy a muža. Ako potom toto biblické naratívum pokračuje? V nasledujúcej kapitole sme svedkami prvej vraždy, bratovraždy. V ďalšej kapitole sa dozvedáme o smrti, o tom koľko rokov sa konkrétni ľudia dožili a kedy zomreli. Čítame „žil toľko a toľko rokov a potom zomrel. Žil toľko a toľko rokov a potom zomrel.“ Pričom tento sled sa mnoho krát opakuje a vždy končí smrťou. To je to, čo povedal Boh: „ak budete jesť z tohto ovocia tak zomriete.“ Ďalej sa dozvedáme o rozmnožení hriechu v takej miere, že to privolá na ľudí Boží súd vo forme potopy. Výnimkou je Noach, spravodlivý muž, hlásateľ spravodlivosti, ktorý sa hneď po potope opil. Neskôr sa hriech opäť rozšíri, až kým neprídeme k Babylonskej veži. Boh potom povoláva Abraháma, aby si utvoril nový národ. Veľkého muža viery, Božieho priateľa, ktorý bol tiež klamárom. A jeho syn Izák bol tak trochu slaboch. Jeho vnuk Jákob bol podvodník. Patriarchovia dvanástich kmeňov? – ukážka dysfunkčnej rodiny! Jeden sa vyspal s otcovou ženinou, druhý sa vyspal so svojou nevestou. Napokon sa nevedia dohodnúť či svojho brata zabijú, alebo len predajú do otroctva. A toto sú izraelskí patriarchovia. Vieme, že potom Boh povolá Mojžiša, aby ich doviedol do Zaslúbenej zeme. Neprejde ale veľa času, kým Izraeliti začnú nostalgicky spomínať na cesnak a uhorky, a radšej by dali prednosť otroctvu pred slobodou a vierou. Potom pomocou rôznych *vychovávateľov* vošli do Zaslúbenej zeme a zdalo sa, že veci sa začali dobre vyvíjať. Padli múry Jericha. Začali byť arogantní a 3000 z nich zomrelo. Obsadili Zaslúbenú zem, Neprešlo veľa času a prichádza obdobie sudcov. Prejdú len dve, alebo tri generácie a povedomie o Bohu sa vytratilo zo spoločenstva zmluvy. Ľudia sa oddávajú zvrátenostiam a skončia pri pohanskej modloslužbe. Začnú robiť rozličné veci, ktoré Boh odsúdi a napokon niektorí začnú volať k Bohu o pomoc až kým k nim Boh nepošle záchrancu,

ktorý im pomôže. Celý tento cyklus sa opakuje, pričom zakaždým sa ich situácia dramaticky zhorší a oni upadnú do ešte väčšej mizérie. Až kým sa nedostaneme do posledných troch kapitol knihy Sudcov, kde vidíme završenie zvrátenosti Izraelitov. Dokonca tí, ktorí majú byť dobrí, sú morálne skazení. Opakovane sa tu stretávame so známym refrénom: „*V tom čase v Izraeli nebolo kráľa. Každý robil, čo pokladal za správne.*“ Izrael bol bez kráľa. „Ó Bože, ako veľmi potrebujeme kráľa!“ Avšak keď sa začali dožadovať kráľa, chceli ho z nesprávnych dôvodov a vieme ako to s tým kráľom dopadlo. Boh im napokon vybral iného kráľa, muža podľa svojho srdca. Dobrého kráľa Dávida, muža podľa Božieho srdca, ktorý ako vieme, scudzoloží a spácha vraždu. Kto vie čo by bol schopný urobiť, keby nebol mužom podľa Božieho srdca. Prejdú dve generácie a kráľovská dynastia sa rozdelí. O dve storočia neskôr sú severné kmene odvedené do vyhnanstva a o 150 rokov neskôr Izraeliti opäť nemajú kráľa. A tak po 500 rokoch trápení a rôznych bojov, v čase Makabejcov, sa znova naskytne príležitosť, aby sa na trón dostal kráľ z Dávidovho rodu, ale stane sa to? Nie, trón obsadia Makabejskí žoldnieri. O storočie neskôr v roku 63 pred n.l. prichádzajú Rimania a prevezmú vládu.

A ako sme na tom teraz? Viete o tom, že 20. storočie bolo najkrvavejšie v celej ľudskej histórii. Odhladnuc od dvoch svetových vojen sa nám podarilo v 20. storočí zabiť milión a pol Rómov, milión a pol Arménov, jednu tretinu populácie Kambodže, 20 miliónov Ukrajincov, 6 miliónov Židov, ani neviem koľko Poliakov, Afričanov, takmer milión Rwand'anov a tak ďalej a tak ďalej. Pridajte si k tomu ešte znásilnenia, chamtivosť, boj o moc a prídeme na koniec 20. storočia a vymyslíme postmodernizmus a prehlásime, že zlo neexistuje! Prehlásiť niečo také je zlo!

Bratia a sestry v Kristu, chcem vám povedať, že biblický záznam o pôvode zla a analýza zla v našej kultúre je oveľa lepšie a hlbšie vysvetlená v Genezis 3 ako v dielach známych mysliteľov ako sú Richard Rorty, Martin Heidegger, Michel Foucault. Toto vysvetlenie je oveľa realistickejšie a začína sa zbavením Boha jeho božskosti.

Bratia a sestry v Kristu, ak tomuto neveríte celým svojim srdcom a nevyučujete to so zápalom, tak nepotrebujete Krista! Alebo si osvojíte falošného Krista, ktorý napraví vaše manželstvo, ktorý vám pomôže, aby ste sa lepšie cítili. Ježiša, ktorý vás naučí chválospevy, ale nie Ježiša, ktorý zmieri vzbúrencov, ktorý zbavujú Boha jeho božskosti, ktorý proti nim stojí ako sudca. Dobrá správa Ježiša Krista spočíva v zmierení vinných mužov a žien, plných modloslužby s Bohom, ktorý ich stvoril a ktorý ich súdi. Ohromujúca milosť, Boží Syn sa rozhodol opustiť slávu svojho Otca, rozhodol sa vzdať svojej slávy, a stal sa nikým v našich očiach. Slovo sa stalo telom. Boží Syn sa stal človekom. Nekonečný Boh sa zaodel smrteľnosťou. Ako nemluvňa sa narodil v maštali. Transcendentný Boh, ktorý trpel a krvácal. Čo je to za ohromujúca milosť, že Kristus podstúpil smrť a okúsil chladný hrob? Princ života, Pán stvorenia zobrať na seba naše prekliatie. Zomrel namiesto nás, pochoval všetky naše hriechy. Roztrhol oponu, aby sme mohli smelo vstúpiť. Videl našu horkosť, nenávisť, žiadostivosť, niesol naše viny a potom nás vyhlásil za spravodlivých. Aká ohromujúca milosť, že ja, ktorý som nepočul varovanie Božieho súdu, v strachu pred

blížiacou sa smrťou a istotou večného utrpenia... a napriek tomu môj strach sa v Kristovi rozplynul. Bol som slepý, topiaci sa v bahne svojho zúfalstva. Ale už vidím, stratená ovca bola nájdená, moja vina je odpustená, hľadím na Jeho tvár, vyvyšujúc Krista v Jeho ohromujúcej milosti. Amen.

Text je prepisom prednášky D. A. Carsona s názvom *Sin and the Fall (Genesis 3)*. Audio nahrávka je dostupná na <https://resources.thegospelcoalition.org/library/sin-and-the-fall-genesis-3>

Preložili: Martina Ovšáková, Boris Ovšák